

WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, PSYCHOLOGII I SOCJOLOGII

1. Ogólna charakterystyka studiów

Nazwa kierunku studiów	Arteterapia
Poziom kształcenia (studia pierwszego stopnia / studia drugiego stopnia / jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego stopnia
Profil kształcenia (ogólnoakademicki /praktyczny)	praktyczny
Forma studiów (stacjonarne / niestacjonarne)	stacjonarne
Wskazanie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych lub dziedzin sztuki i dyscyplin artystycznych, do których odnoszą się efekty uczenia się (w tym dyscypliny wiodącej) oraz określenie procentowego udziału liczby punktów ECTS dla poszczególnych dyscyplin w liczbie punktów ECTS koniecznej do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia	Dziedzina nauki/sztuki: <ul style="list-style-type: none"> • Dziedzina nauk społecznych Dyscyplina naukowa/artystyczna: <ul style="list-style-type: none"> • Pedagogika 34% • Psychologia 33% Dziedzina nauki/sztuki: <ul style="list-style-type: none"> • Dziedzina sztuki Dyscyplina naukowa/artystyczna: <ul style="list-style-type: none"> • Sztuki filmowe i teatralne 13% • Sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki 12% Dziedzina nauki/sztuki: <ul style="list-style-type: none"> • Dziedzina nauk medycznych i nauk o zdrowiu Dyscyplina naukowa/artystyczna: <ul style="list-style-type: none"> • Nauki o zdrowiu 8%
Wskazanie tytułu zawodowego nadawanego absolwentom	licencjat
Informacja o posiadanej przez podstawową jednostkę organizacyjną uczelni kategorii naukowej	Kategoria B (Decyzja nr ODW-902/KAT/2018) z 25 maja 2018 r.

2. Wskazanie związku kierunku studiów z misją uczelni i strategią jej rozwoju

Uniwersytet Zielonogórski został powołany w 2001 roku w wyniku połączenia Politechniki Zielonogórskiej w Zielonej Górze oraz Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego w Zielonej Górze¹.

¹ Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 roku o utworzeniu Uniwersytetu Zielonogórskiego w Zielonej Górze, Dz.U. 2001, Nr 74 poz. 785. <http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20010740785/O/D20010785.pdf>, dostęp: 25.08.2018.

Na poszczególnych Wydziałach studenci mają możliwość kształcenia na 63 kierunkach w dziedzinach: humanistycznych, społecznych, ekonomicznych, przyrodniczych, ścisłych, technicznych i artystycznych. Uniwersytet Zielonogórski znajduje się w elitarnej grupie uniwersytetów klasycznych, tak zwanych bezprzymiotnikowych.

Uczelnia posiada prawo do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego w 7 dyscyplinach oraz do nadawania stopnia naukowego doktora w 17 dyscyplinach. W dwóch szkołach doktorskich (Nauk Humanistycznych i Społecznych UZ oraz Nauk Ścisłych i Technicznych UZ), w 16. dyscyplinach, prowadzone są stacjonarne studia doktoranckie.

Podstawowymi kierunkami działalności Uniwersytetu są:

- prowadzenie badań naukowych,
- kształcenie studentów i doktorantów,
- upowszechnianie i pomnażanie osiągnięć nauki, techniki, sztuki i kultury.

Kształcenie, wychowanie oraz upowszechnianie i pomnażanie osiągnięć nauki, sztuki i kultury ma szczególny wyraz w:

- umacnianiu w środowisku akademickim szacunku dla prawdy i sumiennej pracy oraz atmosfery życzliwości,
- kształceniu i przygotowywaniu kadr zdolnych do samodzielnej pracy naukowej oraz aktywności dydaktycznej, artystycznej i gospodarczej,
- uzupełnianiu wiedzy ogólnej oraz specjalistycznej osób mających tytuły zawodowe i wykonujących zawody praktyczne,
- organizowaniu konferencji naukowych poszerzających wiedzę ich uczestników,
- rozwijaniu i upowszechnianiu kultury narodowej oraz postępu technicznego,
- formowaniu osobowości studentów w duchu poszanowania praw człowieka,
- demokracji i patriotyzmu nacechowanego odpowiedzialnością za społeczeństwo i państwo,
- dbałości o zdrowie i rozwój fizyczny studentów,
- współdziałaniu z innymi instytucjami w szerzeniu wiedzy oraz w innych przedsięwzięciach na rzecz społeczności regionu².

Uniwersytet dochowuje wierności tradycji i zwyczajom akademickim, czerpie z nich w sytuacjach nieuregulowanych prawnie, a swoje cele i zadania wypełnia z poszanowaniem ludzkiej godności. Uniwersytet kieruje się w swojej działalności zasadami zgodnymi z *Kartą*

---

² Statut Uniwersytetu Zielonogórskiego, tekst jednolity Statutu przyjęty uchwałą Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego nr 510 z 29 czerwca 2019 r., <https://www.uz.zgora.pl/download.php?f=82cfd23181daaab604adf7b1608bc2ad>, dostęp: 07.09.2019.

Uniwersytetów Europejskich. Wspiera indywidualizację kształcenia studentów. Proces edukacyjny w Uniwersytecie Zielonogórskim jest organizowany z poszanowaniem zasady spójności kształcenia i badań naukowych oraz prawa studiujących do swobodnego rozwijania ich zamiłowań i indywidualnych uzdolnień. Uniwersytet Zielonogórski jest uczelnią otwartą zarówno na najnowsze osiągnięcia naukowe i techniczne, jak i na zapotrzebowanie społeczne dotyczące usług edukacyjnych, realizowanych w duchu służby na rzecz dobra wspólnego z uwzględnieniem szczególnych potrzeb edukacyjnych młodzieży z niepełnosprawnościami³.

Uniwersytet Zielonogórski jest młodą uczelnią, która dynamicznie się rozwija. Jest kontynuatorem działalności obu wspomnianych zielonogórskich uczelni, z których powstał. Połączenie uczelni technicznej i humanistycznej sprawiło, że specyfika badań i zajęć dydaktycznych jest zróżnicowana, a ich zakresy ciągle poszerzane. Nieustannie tworzone są nowe kierunki i wydziały odpowiadające standardom Uniwersytetu.

Aktualną strukturę Uniwersytetu Zielonogórskiego tworzy 13 wydziałów: Wydział Artystyczny, Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska, Wydział Ekonomii i Zarządzania, Wydział Fizyki i Astronomii, Wydział Humanistyczny, Wydział Informatyki, Elektrotechniki i Automatyki, Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu/od 1.10.2019 r. Collegium Medicum, Wydział Matematyki, Informatyki i Ekonometrii, Wydział Mechaniczny, Wydział Nauk Biologicznych, Wydział Prawa i Administracji, Wydział Pedagogiki, Psychologii i Socjologii oraz Wydział Zamiejscowy w Sulechowie⁴.

Program kształcenia na kierunku *arteterapia* wpisuje się w strategię rozwoju Uniwersytetu Zielonogórskiego – realizuje misję kształcenia studentów w oparciu o wiedzę i najnowsze badania w obszarze nauk społecznych, sztuki oraz dziedzinie nauk o zdrowiu, uwzględnia strategię elastycznego studiowania, gdyż umożliwia studentom wybór modułów, przedmiotów, form i treści kształcenia odpowiednio do ich zainteresowań, uwzględnia oczekiwania interesariuszy zewnętrznych i jest opracowany zgodnie z zaleceniami wynikającymi z udziału Uniwersytetu Zielonogórskiego w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego oraz wewnętrznych aktów prawnych Uczelni.

Kierunek *arteterapia* oferuje interdyscyplinarny program studiów, który umożliwia połączenie wiedzy oraz zdobycie doświadczenia praktycznego w wymienionych powyżej dziedzinach i dyscyplinach, niezbędnych do wykonywania zawodu arteterapeuty. Powołanie

---

³ Statut Uniwersytetu Zielonogórskiego, tekst jednolity Statutu przyjęty uchwałą Senatu Uniwersytetu Zielonogórskiego nr 510 z 29 czerwca 2019 r., <https://www.uz.zgora.pl/download.php?f=82cfd23181daaab604adf7b1608bc2ad>, dostęp: 07.09.2019.

⁴ Informacje o uczelni, Uniwersytet Zielonogórski, <https://www.uz.zgora.pl/index.php?wydzialy>, dostęp: 08.09.2019 r.

tego kierunku, który w kontekście szkolnictwa wyższego w Polsce jest jednym z pierwszych powstałych na studiach stacjonarnych, odpowiada holistycznemu podejściu do udzielania pomocy/wsparcia dzieciom, młodzieży i osobom dorosłym z niepełnosprawnościami czy specjalnymi potrzebami, powodowanych różnymi zaburzeniami i chorobami, jak też problemami (dysfunkcjami) społecznymi.

3. Opis kompetencji oczekiwanych od kandydata ubiegającego się o przyjęcie na studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie

Ze względu na interdyscyplinarny charakter studiów *arteterapia*, oczekiwana jest otwarta postawa kandydata na zagadnienia zawarte w obszarze nauk społecznych, sztuki oraz dziedzinie nauk o zdrowiu, które stanowią fundament programu kształcenia kierunku. Kandydat powinien wykazać się umiejętnością twórczego myślenia, wrażliwością społeczną, potrzebą działania na rzecz poprawy kondycji psychofizycznej ludzi wymagających pomocy i troski. Kandydat powinien rozumieć potrzebę rozwijania swoich umiejętności i kwalifikacji oraz potrzebę współdziałania w grupie, być zainteresowany własnym rozwojem w zakresie dyscypliny sztuki, będącej narzędziem jego pracy. Powinien wykazać się umiejętnością korzystania z różnych źródeł wiedzy oraz być gotowy do przyszłej współpracy z różnymi środowiskami społecznymi, placówkami oświaty, instytucjami zajmującymi się terapią człowieka oraz ośrodkami kultury. Dodatkowym atutem będzie zainteresowanie sztuką oraz praktyczne doświadczenie w obszarze wybranej dyscypliny artystycznej.

Warunkiem podjęcia studiów pierwszego stopnia na kierunku *arteterapia* jest uzyskanie efektów uczenia się zakładanych dla kształcenia ogólnego na poziomie poprzedzającym 6 poziom w Krajowych Ramach Kwalifikacji, tj. ukończenie szkoły średniej i uzyskanie świadectwa maturalnego. W zakresie znajomości języka obcego obowiązuje kandydatów poziom B1, umożliwiający ukończenie kształcenia z języka obcego zawartego w programie studiów na poziomie B2 według klasyfikacji ESOKJ.

Rekrutację w Uniwersytecie Zielonogórskim prowadzi Dział Rekrutacji (<http://rekrutacja.uz.zgora.pl>). Na studia zostaną przyjęci kandydaci, którzy spełnili wszystkie wymagania rekrutacyjne, według rankingu uzyskanych punktów i w ramach określonego limitu miejsc.

Postępowanie kwalifikacyjne przeprowadza Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna na podstawie konkursu świadectw maturalnych oraz rozmowy kwalifikacyjnej, w trakcie której sprawdzane będą indywidualne predyspozycje kandydata do podjęcia studiów na kierunku *arteterapia*. W rekrutacji brane będą pod uwagę wyniki uzyskane przez kandydata na egzaminie maturalnym (w ramach przedmiotów: język polski, język obcy nowożytny i inny wybrany przedmiot – poza językiem obcym nowożytnym) oraz wynik rozmowy kwalifikacyjnej przeprowadzonej z kandydatem przez międzywydziałową komisję egzaminacyjną.

Rekrutacja odbywa się zgodnie z zasadami rekrutacji na studia pierwszego stopnia zamieszczonymi w przepisach ogólnych Uniwersytetu. Suma punktów uzyskana przez kandydata w postępowaniu kwalifikacyjnym (oznaczona przez R) wyliczana będzie według wzoru:

$$R = 0,20 p_1 + 0,20 p_2 + 0,15 o_1 + 0,15 o_2 + 0,15 d_1 + 0,15 d_2 + K$$

gdzie:

p_1, p_2 - punkty za przedmiot *język polski*,

o_1, o_2 - punkty za przedmiot *język obcy nowożytny*,

d_1, d_2 - punkty za jeden przedmiot wybrany, ale inny niż język obcy nowożytny,

K - punkty uzyskane z rozmowy kwalifikacyjnej (skala od 0-20 pkt.)

Podczas rozmowy kwalifikacyjnej, kandydat będzie miał możliwość zaprezentowania swoich zainteresowań, osiągnięć i aktywności (np. dorobku twórczego, udziału w wolontariacie, projektach prospołecznych, etc.), a także portfolio przygotowanego w formie analogowej (wydruki) bądź elektronicznej (pliki jpg, pdf) lub innych udokumentowanych osiągnięć.

Szczegółowe zasady rekrutacji, przyjęte uchwałą Senatu UZ na określony rok akademicki, są podawane do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie na stronie internetowej Uczelni.

4. Analiza zgodności zakładanych efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy

Przy uwzględnieniu głównych efektów kształcenia na kierunku *arteterapia* zakładających wyposażenie absolwenta w wiedzę, umiejętności i kompetencje niezbędne do prowadzenia specjalistycznych zajęć terapeutycznych oraz kompetencje do pracy z ludźmi w różnych środowiskach społecznych, terapeutycznych, edukacyjnych, wychowawczych, opiekuńczych i

medycznych, wnioskuje się, że zakładane efekty kształcenia przyszłych absolwentów tego kierunku, wpisują się z jednej strony w aktualnie duże zapotrzebowanie lubuskiego rynku pracy na zatrudnienie tego rodzaju pracowników, z drugiej - w związku z pogarszającą się kondycją psychiczną Polaków, stają się odpowiedzią na tę sytuację. Wskazują na ten fakt wnioski z analizy dokumentów: *Barometr zawodów 2018. Raport podsumowujący badanie w województwie lubuskim*. Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Kraków, 2017; *Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020; Kierunki i perspektywy zmian szkolnictwa wyższego w województwie lubuskim*. Instytut Rozwoju Szkolnictwa Wyższego. Warszawa, 11.12.2017; *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017–2022*, *Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej Warszawa, dnia 2 marca 2017 r. Poz. 458*.

Analiza dotycząca zapotrzebowania na zawody w województwie lubuskim (na podstawie *Barometr zawodów 2018. Raport podsumowujący badanie w województwie lubuskim*. Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Kraków, 2017, s. 12, 15), doprowadziła do wniosków, że ogólnie w branży medycznej i pozostałych, zawody o charakterze medycznym, terapeutycznym i pokrewnym są deficytowe, co oznacza, że w 2017 roku w województwie lubuskim brakowało specjalistów dbających o zdrowie społeczne, wspierających i opiekujących się ludźmi w różnej sytuacji życiowej.

Przyczyny trudności w rekrutacji osób o zawodach deficytowych, z szeroko rozumianej branży medycznej, w województwie lubuskim, wynikają głównie z wymogu posiadania specjalistycznego, kierunkowego wykształcenia wyższego, odpowiednich uprawnień oraz długiego okresu edukacji. Duża część osób z tej grupy zawodów szuka zatrudnienia w większych miastach, pogłębiając w ten sposób deficyt specjalistów w mniejszych placówkach województwa lubuskiego. Pośród pozostałych zawodów deficytowych w województwie lubuskim znalazły się również takie o charakterze pracy socjalnej/opiekuńczej (opiekunowie osoby starszej i z niepełnosprawnością, pracownicy socjalni). Wśród głównych przeszkód rekrutacyjnych wskazuje się na niskie zarobki oraz bliskość granicy zachodniej, które powodują, iż potencjalni pracownicy wybierają zatrudnienie poza Polską.

Zakładane efekty uczenia się na kierunku *arteterapia* wpisują się w kluczowe wyzwania i cele Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020⁵. Aktualna sytuacja rozwojowa województwa lubuskiego stanowi podstawę do programowania działań rozwojowych do roku 2020. Wśród wyzwań dotyczących budowania gospodarki opartej na wiedzy i innowacji

---

⁵ Strategia Rozwoju Województwa Lubuskiego 2020, <http://obserwuj.lubuskie.pl/>, dostęp: 25.08.2018.

wskazywana jest potrzeba inwestycji w kapitał ludzki. W szczególności dotyczy to szkolnictwa wyższego, którego parametry sytuują region lubuski nisko w rankingach regionalnych. W interesie województwa leży poprawa konkurencyjności własnego potencjału akademickiego, zdolnego zatrzymać młodzież o ponadprzeciętnych uzdolnieniach i bardziej rozbudowanych ambicjach. Szczególną rolę w tym względzie ma do spełnienia Uniwersytet Zielonogórski, którego jednym z zadań jest wzmacnianie szans absolwentów szkół wyższych na rynku pracy przez poprawę jakości i atrakcyjności kształcenia dostosowanego do jego wymagań. Podstawowy problem, z którym region musi sobie poradzić, to deficyt specjalistycznej kadry medycznej. W województwie brakuje specjalistów w poradniach i szpitalach. Obecnie wskaźnik lekarzy podstawowej opieki medycznej i specjalistów należy do najniższych w Polsce⁶.

Wnioski wynikające z dokumentu Kierunki i perspektywy zmian szkolnictwa wyższego w województwie lubuskim. Instytut Rozwoju Szkolnictwa Wyższego. Warszawa, 11.12.2017, wskazują na zasadność utworzenia kierunku arteterapia ze względu na powiązanie efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy. Oprócz kierunków technicznych, na które jest największe zapotrzebowanie pracodawców w regionie, lubuskie uczelnie powinny posiadać w swojej ofercie także kierunki o profilu ogólnoakademickim z zakresu nauk społecznych i medycznych – powinny one jednak znajdować się w ofercie najlepszych lubuskich uczelni i gwarantować wysoki poziom i jakość kształcenia, aby stanowiły zachętę do studiowania w Zielonej Górze lub Gorzowie Wielkopolskim. Zaleca się także zwiększenie liczby kierunków o profilu praktycznym wskazywanych przez otoczenie społeczno-gospodarcze, jako deficytowe.

Zakładane efekty uczenia się na kierunku *arteterapia* korespondują z wytycznymi Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017–2022, Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa, dnia 2 marca 2017 r. Poz. 458 i spełniają wymóg doskonalenia rozwiązań organizacyjnych i standardów postępowania w zakresie ochrony zdrowia psychicznego, we współpracy z właściwymi towarzystwami naukowymi oraz innymi podmiotami.

Zakładane efekty uczenia się na kierunku *arteterapia* oparte są na koncepcji ścisłej współpracy ze Stowarzyszeniem Arteterapeutów Polskich “Kajros”. Stowarzyszenie to, m.in.

---

⁶ Barometr zawodów 2018. Raport podsumowujący badanie w województwie lubuskim. Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Kraków, 2017, s.13.
https://barometrzwodow.pl/userfiles/Barometr/2018/lubuskie/Raport_wojewodztwo_lubuskie-min.pdf
dostęp: 28.08.2018.

rekomenduje do zagranicznych czasopism prace polskich arteterapeutów, czego dowodem są publikacje w „Nordic Journal of Music Therapy” (Norwegia) oraz w prestiżowym wydawnictwie rzymskiego Uniwersytetu La Sapienza „Arti Terapie”. Umożliwia również swoim członkom zdobywanie certyfikatów arteterapeuty szkolnego i edukatora arteterapii pod warunkami, zbieżnymi z zasadami obowiązującymi w innych krajach europejskich o dłuższej tradycji kształcenia arteterapeutów. Istotą unikatowej współpracy ze Stowarzyszeniem „Kajros” stanie się kształcenie arteterapeutów, posiadających kwalifikacje do pracy w obszarze zdrowia psychicznego mieszkańców województwa lubuskiego. Bowiem, jak wynika z badania EZOP w badanej próbie (10 tys. respondentów w losowej próbie osób między 18–64 r.ż.), w województwie lubuskim występuje jeden z najwyższych odsetków rozpowszechnienia zaburzeń psychicznych u Polaków - 27,8%, co w tym przypadku daje liczbę 183 tys. osób.

Powyższe wnioski z analizy kluczowych dokumentów dotyczących potrzeb i możliwości zatrudnienia osób z kwalifikacjami arteterapeuty w projektowanym kierunku studiów wymuszają działania zapewniające wykształcenie odpowiedniej kadry. Absolwenci kierunku *arteterapia* będą przygotowani do pracy między innymi w instytucjach, które aktualnie nawiązały współpracę z Uniwersytetem Zielonogórskim:

- 33 instytucje publiczne w obszarze pedagogiki,
- 22 instytucje publiczne w obszarze psychologii,
- 13 instytucji publicznych w obszarze pracy socjalnej,
- 3 fundacje, w tym Fundacja Black Butterflies Ewy Minge.

Instytucje te, będąc w większości interesariuszami zewnętrznymi Uniwersytetu Zielonogórskiego, poparły inicjatywę uruchomienia kierunku *arteterapia* oraz zadeklarowały przyjęcie studentów tego kierunku na praktyki.

Arteterapeuci mogą stać się istotną kadram, tworzącą nową grupę zawodową na lubuskim rynku pracy, ale także w kraju. Efekty uczenia się dla kierunku *arteterapia* w pełni odpowiadają oczekiwaniom wskazanej grupy pracodawców oraz dają absolwentom podstawy do dalszego doskonalenia własnych kompetencji zawodowych.

5. Opis sposobów weryfikacji i oceny osiągniętych przez studenta efektów uczenia się w trakcie całego procesu kształcenia

Weryfikacja i ocena osiągniętych przez studenta zakładanych efektów uczenia się w trakcie procesu kształcenia na kierunku *arteterapia* - studiach pierwszego stopnia prowadzona będzie na wszystkich etapach kształcenia i obejmie efekty uczenia się w kategoriach: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Do elementów systemu weryfikacji efektów uczenia się należą m.in.:

1. weryfikacja osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów (i/lub ich form) dla kierunku *arteterapia* opisana została w sylabusach przedmiotów;
2. metodami weryfikacji efektów uczenia się uzyskiwanych w procesie realizacji praktyk pedagogicznych są: dziennik praktyki oraz opinia opiekuna praktyk wraz z oceną końcową;
3. weryfikacja osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się dla całego programu studiów określonych dla procesu dyplomowania, tj. pracy dyplomowej i egzaminu licencjackiego – syntetyczną metodę weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla kierunku studiów *arteterapia*, studia pierwszego stopnia, stanowi praca dyplomowa oraz egzamin dyplomowy, których zasady przeprowadzania określa Regulamin studiów na Uniwersytecie Zielonogórskim.
4. ewaluacja przedmiotu, nauczyciela i praktyk;
5. wrywkowa analiza prac okresowych studentów;
6. analiza protokołów ocen z przedmiotów i praktyk.
7. wewnętrzne dokumenty regulujące sposoby weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się na wszystkich etapach kształcenia zgodnie z Uczelnianym Systemem Zapewnienia Jakości Kształcenia

Monitorowanie kariery zawodowej absolwentów odbywać się będzie zarówno na poziomie wydziału, zgodnie z zadaniami uczelni w sprawie monitorowania losów absolwentów z wykorzystaniem ankiet, jak też poprzez stały kontakt z interesariuszami zewnętrznymi (pracodawcami), tworzenie klubów absolwentów arteterapii oraz baz danych absolwentów tego kierunku, zgodnie z zasadami RODO.

6. Program studiów dla kierunku studiów, profilu i poziomu kształcenia obejmujący:

1.1 opis zakładanych efektów uczenia się z przyporządkowaniem kierunku studiów do dziedzin nauki i dyscyplin naukowych lub dziedzin sztuki i dyscyplin artystycznych, do których odnoszą się efekty uczenia się dla tego kierunku.

Tabela 1. Efekty kierunkowe w odniesieniu do Polskiej Ramy Kwalifikacji

Kod efektu	Efekty uczenia się na kierunku studiów ARTETERAPIA	Efekty ogólne dla poziomu 6	Efekty dla dziedziny sztuki na poziomie 6
WIEDZA absolwent zna i rozumie:			
K_W01	wybrane fakty, obiekty i zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające podstawową wiedzę ogólną z zakresu pedagogiki (w tym filozofii wychowania i aksjologii pedagogicznej oraz dydaktyki), psychologii, nauk o zdrowiu, socjologii i dyscyplin artystycznych tworzących podstawy terapii sztuką	P6S_WG-01	P6S_WG-SZ2.5
K_W02	podstawowe pojęcia medyczne oraz terminy i w sposób szczególny mechanizmy psychospołeczne związane ze zdrowiem i jego ochroną w zakresie niezbędnym do prowadzenia działalności arteterapeutycznej	P6S_WG-01, P6S_WK_02.1	
K_W03	istotę podejścia rozwojowego i klinicznego w terapii sztuką, ich metody i zastosowania	P6S_WG-01	
K_W04	klasyczne i współczesne teorie rozwoju człowieka, wychowania, uczenia się i nauczania lub kształcenia (w aspekcie biologicznym, psychologicznym i społecznym) ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia wpływu działań arteterapeutycznych w przebiegu tych procesów	P6S_WG-01	
K_W05	uwarunkowania, symptomatologię, rokowania w wybranych schorzeniach (w zakresie pediatrii, psychiatrii, neurologii i geriatricznej) z uwzględnieniem funkcjonowania i patologii narządu mowy, wzroku, równowagi i zasad emisji głosu oraz ich wpływ na funkcjonowanie uczestnika w środowisku w zakresie koniecznym do podjęcia interwencji arteterapeutycznej	P6S_WG-01, P6S_WK-02.1	
K_W06	podstawy psychologii i pedagogiki pozwalające na podejmowanie roli nauczyciela-wychowawcy w modelowaniu postaw i zachowań uczniów, jak też biologicznych i medycznych podstaw działań terapeutycznych	P6S_WG-01	
K_W07	współczesne koncepcje edukacji (niesegregacyjnej i segregacyjnej) - specjalnej, włączającej i integracyjnej oraz obszary działań arteterapeutycznych	P6S_WG-01	

K_W08	procesy komunikowania interpersonalnego i społecznego, ich prawidłowości i zakłócenia, w szczególności w działaniach arteterapeutycznych i pedagogicznych	P6S_WG-01	
K_W09	zasady i sposoby projektowania i prowadzenia działań i badań diagnostycznych w praktyce arteterapeutycznej i pedagogicznej w odniesieniu do edukacji i terapii, uwzględniających specjalne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz prawa uczestników – dzieci i osób z niepełnosprawnością	P6S_WG-01	
K_W10	cele, podstawy prawne, organizacyjne, strukturę i funkcje instytucji prowadzących działalność arteterapeutyczną, rehabilitacyjną, medyczną, edukacyjną (podstawy prawne systemu oświaty niezbędne do prawidłowego realizowania działań edukacyjnych), wychowawczą i opiekuńczą	P6S_WK-02.2	
K_W11	zróżnicowanie potrzeb edukacyjnych uczniów/osób, wynikające z nich zadania dla podmiotów działalności arteterapeutycznej i pedagogicznej i związanych z nimi profesji (nauczyciele, pedagodzy specjaliści, psycholodzy, terapeuci, rehabilitanci, pielęgniarki, lekarze) jak też innych partnerów współpracujących w tych obszarach (np. pracowników socjalnych)	P6S_WG-01	
K_W12	metody i treści nauczania i doboru efektywnych środków dydaktycznych i terapeutycznych (w tym zasobów internetowych) wspomagających prowadzenie zajęć z uwzględnieniem typowych trudności i zróżnicowanych potrzeb (rozwojowych, edukacyjnych, społecznych) osób/uczniów wymagających wsparcia arteterapeutycznego,	P6S_WG-01, P6S_WK-02.1	
K_W13	metodykę wykonywania zadań, normy, procedury i dobre praktyki stosowane w zawodzie arteterapeuty i działalności pedagogicznej	P6S_WK-02.2	
K_W14	podstawowe zagadnienia historii i wiedzy o sztuce i poszczególnych dyscyplin artystycznych oraz powiązania wiedzy dotyczącej sztuki z projektowaniem działań artystycznych i arteterapeutycznych	P6S_WG-01	P6S_WG-SZ2.1 P6S_WG-SZ2.2 P6S_WG-SZ2.3 P6S_WG-SZ2.4 P6S_WG-SZ2.5
K_W15	zasady dotyczące realizacji prac artystycznych oraz współczesne metody artystycznych działań warsztatowych i możliwości ich stosowania w arteterapii; zna przykłady dobrych praktyk w placówkach terapeutycznych i edukacyjnych	P6S_WG-01	P6S_WG-SZ2.3 P6S_WG-SZ2.4 P6S_WG-SZ2.5
K_W16	zasady bezpieczeństwa, udzielania pierwszej pomocy i higieny pracy w instytucjach, do pracy w których uzyskuje przygotowanie	P6S_WK-02.2	
K_W17	prawne i etyczne aspekty zawodu, także w zakresie prawa autorskiego i prowadzenia działalności gospodarczej oraz projektowania ścieżki własnego rozwoju i awansu zawodowego	P6S_WK-02.2 P6S_WK-02.3	P6S_WG-SZ2.6
UMIEJĘTNOŚCI absolwent potrafi:			
K_U01	monitorować rozwój arteterapii jako dyscypliny oraz prowadzić podstawowe badania społeczne w celu zdiagnozowania potrzeb uczestników/klientów i aktualizowania branżowych zasobów informacyjnych	P6S_UW-03.1	

K_U02	wykorzystywać wiedzę teoretyczną z zakresu pedagogiki, psychologii, nauk o zdrowiu i sztuki do szczegółowego opisu i praktycznego analizowania i rozwiązywania jednostkowych problemów i zjawisk społecznych specyficznych dla studiowanej dyscypliny	P6S_UW-03.1	P6S_UW-SZ10 P6S_UW-SZ5.1 P6S_UW-SZ6.1 P6S_UW-SZ6.2
K_U03	dokonać diagnozy uczestników, oceny ich potrzeb i możliwości, uwzględniając problemy indywidualne i społeczne wynikające z niepełnosprawności, przewlekłej choroby, patologii społecznej i in.; opisać cechy (słabe i mocne strony) uczestników arteterapii w celu wspierania ich integralnego rozwoju, aktywności i uczestnictwa w procesie kształcenia i wychowania oraz w życiu społecznym	P6S_UW-03.1 P6S_UW-03.2 P6S_UK-04.1	
K_U04	analizować przyczyny i prognozować skutki procesów i zjawisk społecznych, korzystając ze standardowych metod i narzędzi właściwych dla pedagogiki i psychologii oraz dobierać strategie działań praktycznych i wychowawczo-profilaktycznych dla uczniów, rodziców/opiekunów i nauczycieli, na poszczególnych etapach procesu arteterapeutycznego i edukacyjnego	P6S_UW-03.1 P6S_UW-03.2 P6S_UO-05.1	
K_U05	dokonać samooceny własnych kompetencji oraz wyznaczać kierunek indywidualnego rozwoju profesjonalnego	P6S_UU-06	P6S_UW-SZ5.3 P6S_UW-SZ9 P6S_UU-SZ9
K_U06	projektować i realizować programy (z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb uczestników), korzystając z różnych źródeł (właściwie dobierać, oceniać i dokonywać syntezy informacji w nich zawartych), w tym obcojęzycznych i technologii w celu samodzielnego rozwoju wiedzy i umiejętności terapeutycznych i pedagogicznych	P6S_UW-03.1 P6S_UK-04.3	P6S_UW-SZ3 P6S_UW-SZ5.1 P6S_UW-SZ5.2 P6S_UW-SZ5.3 P6S_UW-SZ9 P6S_UW-SZ10
K_U07	efektywnie i świadomie posługiwać się technikami i technologiami stosowanymi w praktyce artystycznej	P6S_UW-03.1	P6S_UW-SZ5.1 P6S_UW-SZ5.2 P6S_UW-SZ5.3 P6S_UW-SZ6.2 P6S_UW-SZ7 P6S_UW-SZ8 P6S_UW-SZ9
K_U08	wykorzystać proces oceniania i dobrą komunikację z uczestnikami, wychowankami i współpracownikami, a także z innymi specjalistami w trakcie działań arteterapeutycznych do stymulowania uczestników/uczniów w ich pracy nad własnym rozwojem, wykorzystując różne techniki komunikacji społecznej	P6S_UK-04.1 P6S_UK-04.2 P6S_UO-05.2	
K_U09	ocenić przydatność i różnicować metody pracy terapeutycznej z uczestnikami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z trudnościami adaptacyjnymi związanymi z doświadczeniem migracyjnym, pochodzącymi ze środowisk zróżnicowanych pod względem kulturowym lub z ograniczoną znajomością języka polskiego	P6S_UW-03.1	
K_U10	adekwatnie dobierać, tworzyć, dostosowywać do zróżnicowanych potrzeb uczestników materiały, środki, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnych oraz metody pracy w celu samodzielnego projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych, dydaktycznych, wychowawczych, opiekuńczych i terapeutycznych	P6S_UW-03.1	P6S_UW-SZ3 P6S_UW-SZ5.1 P6S_UW-SZ5.2 P6S_UW-SZ5.3 P6S_UW-SZ6.1 P6S_UW-SZ7 P6S_UW-SZ8 P6S_UW-SZ9 P6S_UU-SZ9
K_U11	kierować procesami arteterapii zgodnie ze specyfiką ich celów (np. związanych z kształceniem, wychowaniem) oraz pracy z grupą (zespołem artystycznym, wychowawczym, terapeutycznym) i modyfikować proces terapii w celu optymalizacji jego przebiegu	P6S_UW-03.1 P6S_UO-05.1	P6S_UW-SZ5.3 P6S_UW-SZ7

K_U12	tworzyć sytuacje wychowawczo-dydaktyczne i terapeutyczne motywujące uczestników do nauki i pracy nad sobą, analizować ich skuteczność oraz modyfikować działania w celu uzyskania pożądanych efektów terapii, inspirować do działań na rzecz uczenia się przez całe życie	P6S_UW-03.1	P6S_UW-SZ9 P6S_UU-SZ9
K_U13	właściwie dobierać zadania, formy i metody pracy do specyfiki problemu oraz indywidualnych potrzeb klientów/uczestników (uwzględniając rozwój ich zainteresowań i uzdolnień) w ramach samokształcenia oraz promować ich osiągnięcia	P6S_UW-03.1 P6S_UW-03.2	P6S_UKSZ11
K_U14	odpowiedzialnie, pracując indywidualnie i w zespole, organizować i realizować działania arteterapeutyczne i pedagogiczne z poszanowaniem prawa uczestników do odpoczynku	P6S_UO-05.1 P6S_UO-05.2	
K_U15	konstruować programy i projekty arteterapeutyczne oraz formy aktywności dla różnych grup wiekowych	P6S_UW-03.2 P6S_UO-05.1	P6S_UW-SZ5.1 P6S_UW-SZ5.2 P6S_UW-SZ5.3 P6S_UW-SZ6.1
K_U16	zinterpretować i wykorzystać wiedzę z zakresu sztuki, różnorodnych zjawisk kulturowych i społecznych, istotnych dla rozwijania kreatywności uczestników	P6S_UW-03.1	P6S_UW-SZ5.3 P6S_UK-SZ10
K_U17	zastosować podstawowe testy, skale, kwestionariusze, technologie informacyjne w pracy arteterapeutycznej oraz skutecznie realizować działania wspomagające uczestników w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych	P6S_UW-03.1	
K_U18	zaprezentować rezultaty działań twórczych i arteterapeutycznych oraz monitorować postępy uczestników, ich aktywność i udział w życiu społecznym	P6S_UK-04.2	P6S_UK-SZ11
K_U19	posługiwać się narzędziami i technikami artystycznymi oraz zróżnicowanymi środkami wyrazu artystycznego w procesie twórczym i terapeutycznym	P6S_UW-03.1 P6S_UW-03.2	P6S_UW-SZ3 P6S_UW-SZ5.1 P6S_UW-SZ5.2 P6S_UW-SZ5.3 P6S_UW-SZ6.2 P6S_UW-SZ7 P6S_UW-SZ9 P6S_UU-SZ9
K_U20	poprawnie posługiwać aparatem mowy zgodnie z zasadami emisji głosu, jak też językiem polskim dbając o adekwatność i komunikatywność przekazu informacji	P6S_UK-04.1	P6S_UK-SZ11
K_U21	posługiwać się językiem obcym zgodnie z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego, w zakresie dziedzin i dyscyplin właściwych dla kierunku arteterapia	P6S_UK-04.3	
K_U22	sprawnie posługiwać się warsztatem pracy arteterapeuty; analizować własne działania, wskazywać obszary wymagające modyfikacji i wdrażać działania innowacyjne, jak też udzielać pierwszej pomocy uczestnikom	P6S_UU-06	P6S_UW-S7 P6S_UW-SZ5.3 P6S_UW-SZ9 P6S_UU-SZ9

K_U23	stosować zasady i normy etyczne w wykonywanej działalności/pracy arteterapeutycznej	P6S_UU-06	
KOMPETENCJE SPOŁECZNE absolwent jest gotów do:			
K_K01	podjmowania wyzwań zawodowych, rozpoznawania specyfiki środowiska lokalnego i prowadzenia w nim działań arteterapeutycznych i pedagogicznych oraz współpracy na rzecz dobra uczestników i tego środowiska, także w nowych zmieniających się okolicznościach	P6S_KK-07.1 P6S_KO-08.1 P6S_KO-08.2	P6S_KR12 P6S_KO14.1 P6S_KR14.1
K_K02	projektowania i podejmowania indywidualnych i zespołowych działań na rzecz rozwoju i utrzymywania jakości prowadzonej działalności oraz pracy placówki, w której jest ona realizowana	P6S_KO-08.3 P6S_KR-09	
K_K03	budowania relacji uznania/poszanowania odmienności kulturowej, etnicznej, światopoglądowej, wyznaniowej, seksualnej i in. uczestników i wzajemnego zaufania między wszystkimi podmiotami procesu terapii i kształcenia, w tym rodzicami/opiekunami uczestników oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności tego procesu	P6S_KR-09	
K_K04	praktycznego zastosowania teorii z zakresu psychologii, zdrowia, sztuki i in. do prowadzenia terapii, świadomego realizowania działań w środowisku lokalnym na rzecz upowszechniania idei arteterapii	P6S_KK-07.1 P6S_KO-08.2	P6S_KK13
K_K05	przestrzegania uniwersalnych zasad i norm etycznych w działalności zawodowej, w diagnozowaniu i ocenianiu uczestników działań arteterapeutycznych, kierując się szacunkiem dla każdego człowieka	P6S_KR-09	
K_K06	prowadzenia zindywidualizowanych działań arteterapeutycznych i pedagogicznych (twórczych, wspierających rozwój, ułatwiających dialogową komunikację społeczną) w stosunku do uczestników pochodzących z różnych środowisk i o różnej kondycji emocjonalnej czy specjalnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi	P6S_KK-07.2	P6S_KR12 P6S_KK13
K_K07	współdziałania w interdyscyplinarnym zespole przyjmując różne role, w tym rolę lidera/animatora oraz współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami, rodzicami/opiekunami uczestników i innymi członkami społeczności szkolnej i lokalnej w procesie oddziaływań terapeutycznych	P6S_KR-09	
K_K08	podjmowania decyzji związanych z organizacją procesu arteterapii w edukacji włączającej uczniów/osób o szczególnych potrzebach	P6S_KO-08.1	P6S_KO14.3 P6S_KR14.3

Tabela 2. Odniesienia efektów obszarowych ogólnych dla poziomu 6 do zakładanych efektów kierunkowych

	Kod opisu	Opis zakładanych ogólnych efektów kształcenia na poziomie 6 – profil praktyczny	Kod opisu kierunkowych efektów kształcenia
☺	P6S_WG-O1-P	w zaawansowanym stopniu – wybrane fakty, obiekty i	K_W01; K_W02;

		zjawiska oraz dotyczące ich metody i teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi, stanowiące podstawową wiedzę ogólną z zakresu dyscyplin naukowych lub artystycznych tworzących podstawy teoretyczne oraz wybrane zagadnienia z zakresu wiedzy szczegółowej – właściwe dla programu kształcenia	K_W03; K_W04; K_W05; K_W06; K_W07; K_W08; K_W09; K_W11; K_W12; K_W14; K_W15
	P6S_WK-O2.1-P	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji;	K_W02; K_W05; K_W12
	P6S_WK-O2.2-P	podstawowe ekonomiczne, prawne i inne uwarunkowania różnych rodzajów działań związanych z nadaną kwalifikacją, w tym podstawowe pojęcia i zasady z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego	K_W10; K_W13; K_W16; K_W17; K_W18
Umiejętności: absolwent potrafi	P6S_UW-O3-P	wykorzystywać posiadaną wiedzę – formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać zadania w warunkach nie w pełni przewidywalnych przez: <ul style="list-style-type: none"> właściwy dobór źródeł oraz informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji, dobór oraz stosowanie właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych (ICT) 	K_U01; K_U02; K_U03; K_U04; K_U06; K_U07; K_U09; K_U10; K_U11; K_U12; K_U13; K_U16; K_U17, K_U19;
	P6S_UK-O4.1-P	komunikować się z użyciem specjalistycznej terminologii	K_U03; K_U08
	P6S_UK-O4.2-P	brać udział w debacie – przedstawiać i oceniać różne opinie i stanowiska oraz dyskutować o nich	K_U08; K_U18
	P6S_UK-O4.3-P	posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	K_U06; K_U20
	P6S_UO-O5-P	planować i organizować pracę – indywidualną oraz w zespole	K_U04; K_U11; K_U14; K_U15
	P6S_UU-O6-P	samodzielnie planować i realizować własne uczenie się przez całe życie	K_U05; K_U21; K_U22
Kompetencje społeczne: absolwent jest gotów do	P6S_KK-O7-P	krytycznej oceny posiadanej wiedzy; uznawania znaczenia wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	K_K01; K_K06; K_K08
	P6S_KO-O8-P	wypełniania zobowiązań społecznych, współorganizowania działalności na rzecz środowiska społecznego; inicjowania działania na rzecz interesu publicznego; myślenia i działania w sposób przedsiębiorczy	K_K01; K_K02; K_K06
	P6S_KR-O9-P	odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych, w tym: <ul style="list-style-type: none"> przestrzegania zasad etyki zawodowej i wymagania tego od innych, dbałości o dorobek i tradycje zawodu 	K_K03; K_K04; K_K05; K_K07; K_K09; K_K10; K_K11

Tabela 3. Odniesienia efektów obszarowych w zakresie sztuki na poziomie 6 do zakładanych efektów kierunkowych

	Kod opisu	Opis zakładanych efektów obszarowych w zakresie sztuki na poziomie 6 – profil praktyczny	Kod opisu kierunkowych efektów kształcenia
wzrost	1) wiedza o realizacji prac artystycznych		
	P6S_WG-SZ1-P	podstawowe zasady dotyczące realizacji prac	K_W15

		artystycznych związanych z kierunkiem studiów i specjalnością oraz zasady dotyczące środków ekspresji i umiejętności warsztatowych pokrewnych dyscyplin artystycznych	
	2) rozumienie kontekstu dziedzin sztuki		
	P6S_WG-SZ2-P	podstawowe linie rozwojowe w historii poszczególnych dyscyplin artystycznych, reprezentacyjne dzieła z ich spuścizny oraz publikacje związane z tymi zagadnieniami	K_W14 K_W15
	P6S_WG-SZ3-P	style w sztuce oraz tradycje twórcze i odtwórcze z nimi związane	K_W14
	P6S_WG-SZ4-P	trendy rozwojowe z zakresu odnośnych dziedzin sztuki i dyscyplin artystycznych właściwe dla kierunku studiów	K_W14 K_W15
	P6S_WG-SZ5-P	problematykę związaną z technologiami stosowanymi w dyscyplinie artystycznej (w ujęciu całościowym) i rozwojem technologicznym związanym ze specjalnością	K_W14 K_W15
	P6S_WG-SZ6-P	powiązania i zależności między teoretycznymi i praktycznymi elementami programu kształcenia	K_W01 K_W14 K_W15
	P6S_WG-SZ7-P	fundamentalne dylematy współczesnej cywilizacji oraz podstawowe pojęcia i zasady z zakresu prawa autorskiego, a także posiada podstawową wiedzę dotyczącą finansowych, marketingowych i prawnych aspektów zawodu artysty danej specjalności	K_W18
Umiejętności: absolwent potrafi	1) umiejętności ekspresji artystycznej		
	P6S_UW-SZ8-A	tworzyć i realizować własne koncepcje artystyczne oraz dysponować umiejętnościami niezbędnymi do ich wyrażenia	K_U07 K_U16 K_U19
	3) umiejętności realizacji prac artystycznych (sztuki plastyczne)		
	P6S_UW-SZ10.1-P	świadomie posługiwać się narzędziami warsztatu artystycznego w wybranych obszarach działalności plastycznej	K_U02 K_U03 K_U05 K_U07 K_U10 K_U12 K_U15 K_U19
	P6S_UW-SZ10.2-P	świadomie posługiwać się właściwą techniką i technologią w trakcie realizacji prac artystycznych	K_U03 K_U05 K_U07 K_U10 K_U12 K_U15 K_U19
	P6S_UW-SZ10.3-P	podejmować samodzielne decyzje dotyczące realizacji i projektowania własnych prac artystycznych	K_U05 K_U07 K_U19 K_U21
	5) umiejętności kreacji artystycznej		
	P6S_UW-SZ12-P	realizować własne działania artystyczne oparte na zróżnicowanych stylistycznie koncepcjach wynikających ze swobodnego i niezależnego wykorzystywania wyobraźni, intuicji i emocjonalności	K_U07 K_U16 K_U19 K_U21
	6) umiejętności pracy w zespole		
	P6S_UO-SZ13-P	współdziałać z innymi osobami w ramach prac zespołowych (także o charakterze	K_U08 K_U11

		interdyscyplinarnym)	K_U13 K_U14
	7) umiejętności warsztatowe		
	P6S_UW-SZ14-P	korzystać z umiejętności warsztatowych umożliwiających realizację własnych koncepcji artystycznych	K_U05 K_U07 K_U19 K_U21
	P6S_UU-SZ14-P	oraz stosować efektywne techniki ćwiczenia tych umiejętności, umożliwiające ciągły ich rozwój przez samodzielną pracę	K_U05 K_U07 K_U19
	8) umiejętności werbalne		
	P6S_UK-SZ15.1-P	przygotowywać typowe prace pisemne i wystąpienia ustne, dotyczące zagadnień szczegółowych związanych z kierunkiem studiów i specjalnością, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł	K_U02 K_U15 K_U16 K_U18
	P6S_UK-SZ15.2-P	wykorzystywać umiejętności językowe w zakresie dziedzin sztuki i dyscyplin artystycznych, właściwych dla kierunku studiów, zgodne z wymaganiami określonymi dla poziomu B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego	K_U06 K_U20
	9) umiejętności werbalne		
	P6S_UK-SZ16-P	stosować formy zachowań związane z publicznymi prezentacjami własnych dokonań	K_U18
Kompetencje społeczne: absolwent jest gotów do	1) niezależność		
	P6S_UU17-P	uczenia się przez całe życie	K_K01
	P6S_KR18-P	samodzielnego podejmowania niezależnych prac, wykazując się umiejętnością zbierania, analizowania i interpretowania informacji, rozwijania idei i formułowania krytycznej argumentacji oraz wewnętrzną motywacją i umiejętnością organizacji pracy	K_K02 K_K03
	2) uwarunkowania psychologiczne		
	P6S_KK19-P	efektywnego wykorzystania: wyobraźni, intuicji, emocjonalności, zdolności twórczego myślenia i twórczej pracy w trakcie rozwiązywania problemów, elastycznego myślenia, adaptowania się do nowych i zmieniających się okoliczności oraz kontrolowania swoich zachowań w warunkach związanych z publicznymi prezentacjami	K_K02 K_K08
	3) krytycyzm		
	P6S_KK20-P	samooceny i konstruktywnej krytyki w stosunku do działań innych osób	K_K01 K_K07
	4) komunikacja społeczna		
	P6S_KR22.1-P	podjęcia refleksji na temat społecznych, naukowych i etycznych aspektów związanych z własną pracą i jej etosem	K_K11
	P6S_KR22.2-P	efektywnego komunikowania się i inicjowania działań w społeczeństwie oraz prezentowania zadań w przystępnej formie – z zastosowaniem technologii informacyjnych	K_K06 K_K09

Tabela 4. Odniesienie do wymogów Rozporządzenia MNiSW z dnia 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela

Wymogi rozporządzenia				Plan Arteterapii		
Grupy zajęć, w ramach których osiąga się szczegółowe efekty uczenia się	Zajęcia	Liczba godzin	Liczba punktów w ECTS	Nazwa przedmiotu	Liczba godzin	Liczba punktów ECTS
B. Przygotowanie psychologiczno-pedagogiczne	B.1. Psychologia	90	10	Podstawy psychologii	45	4
				Psychologia twórczości	30	4
				Psychologia rozwoju człowieka w ciągu życia	30	4
	B.2. Pedagogika	90		Wstęp do pedagogiki	30	3
				Biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania	30	4
				Teoretyczne podstawy wychowania	15	2
				Podstawy pedeutologii	15	2
	B.3. Praktyki zawodowe	30		Praktyka pedagogiczna ciągła I i II	150	6
C. Podstawy dydaktyki i emisja głosu	Podstawy dydaktyki	60	3	Dydaktyka ogólna	45	3
	Emisja głosu			Emisja głosu	15	2
D. Przygotowanie dydaktyczne do nauczania pierwszego przedmiotu lub prowadzenia pierwszych zajęć	D.2. Praktyki zawodowe	120	15	Praktyka śródroczna w instytucjach kultury I	30	1
				Praktyka śródroczna w instytucjach kultury II	30	2
				Praktyka arteterapeutyczna śródroczna I	30	1
				Praktyka arteterapeutyczna śródroczna II	30	1
				Praktyka arteterapeutyczna śródroczna III	30	2
				Praktyka arteterapeutyczna ciągła I	100	4
				Praktyka arteterapeutyczna ciągła II	50	2
				Praktyka asystencka	60	5

1.2 Wskaźniki dotyczące programu studiów

Wskaźniki dotyczące programu studiów na kierunku studiów, poziomie i profilu kształcenia	
Liczba punktów ECTS konieczna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia	180
Liczba semestrów konieczna do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia	6
Liczba punktów ECTS przyporządkowana do zajęć dydaktycznych wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów	138,5
Liczba punktów ECTS przyporządkowana modułom zajęć związanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie/dziedzinach nauki/sztuki właściwej/właściwych dla	-

ocenianego kierunku studiów, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych (dla kierunku o profilu ogólnoakademickim)	
Liczba punktów ECTS przyporządkowana modułom zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym służących zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych (dla kierunków o profilu praktycznym)	135
Liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych (w przypadku kierunków studiów przypisanych do dziedzin innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne)	5
Liczba punktów ECTS przyporządkowana przedmiotom/modułom zajęć do wyboru	60
Liczba punktów ECTS przyporządkowana praktykom zawodowym oraz liczba godzin praktyk zawodowych (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	24
Liczba godzin zajęć z wychowania fizycznego – w przypadku stacjonarnych studiów pierwszego stopnia i jednolitych studiów magisterskich	60

Moduły zajęć związane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych			
Nazwa modułu zajęć	Forma(y) zajęć	Łączna liczna godzin	Liczba punktów ECTS
Emisja głosu	ćw	15	2
Umiejętności interpersonalne	ćw	30	3
Podstawy rehabilitacji medycznej	ćw	30	3
Współczesne paradygmaty arteterapii	ćw	30	5
Formy arteterapii	ćw	60	5
Teorie i modele arteterapii	w/ćw	60	5
Technologie informacyjne w arteterapii	ćw	30	3
Diagnoza w arteterapii	ćw	60	5
Główne szkoły psychoterapii	ćw	30	4
Wstęp do wiedzy o sztuce z elementami estetyki	ćw	30	3
Podstawy psychologii	w/ćw	45	4
Wstęp do pedagogiki	w/ćw	30	3
Podstawy pedeutologii	ćw	15	2
Psychologia twórczości	w/ćw	30	4
Pedagogika specjalna	w/ćw	30	4
Podstawy neurologii i psychiatrii	ćw	30	4
Dydaktyka ogólna	w/ćw	45	3
Podstawy psychopatologii	ćw	30	4
Wiedza o kulturze	w/ćw	30	4
Gerontologia społeczna	w/ćw	30	4
Problemy niepełnosprawności i rehabilitacji w edukacji	w/ćw	30	4
Podstawy psychologii	w/ćw	45	4
Biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania	w/ćw	30	4
Psychologia rozwoju człowieka w ciągu życia	w/ćw	30	4
Moduły zajęć związane ze specjalnościami: <i>teatr/drama oraz sztuki wizualne</i>	(dane w tabelach poniżej)	615	45
Razem:		1440	135

Profil praktyczny – obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymiarze większym niż 50% liczby pkt. ECTS.

Moduły zajęć do wyboru – specjalność 1 - teatr / drama			
Nazwa modułu zajęć	Forma(y) zajęć	Łączna liczna godzin	Liczba punktów ECTS
Wprowadzenie do wiedzy o teatrze i estetyki sztuk performatywnych	w/ćw	30	2
Wprowadzenie do współczesnych technik teatralnych	lab	30	2
Wprowadzenie do dramaterapii z elementami dramy kreatywnej	lab	60	4
Warsztat głosowy z elementami autoprezentacji	lab	30	2
Podstawy reżyserii teatralnej	lab	30	3
Wprowadzenie do współczesnych technik tańca i ruchu	lab	30	3
Teatroterapia w dramaterapii	lab	45	3
Improwizacja teatralna	lab	30	2
Improwizacja ruchowa	lab	30	2
Ciało jako środek wyrazu artystycznego – świadomościowe metody pracy z ciałem	lab	30	3
Metodyka pracy z grupą twórczą z realizacją etiud	lab	30	2
Warsztat dramaterapii	lab	60	4
Projekt dyplomowy w zakresie terapii przez teatr 1	lab	45	3
Projekt dyplomowy w zakresie terapii przez teatr 2	lab	45	3
Warsztat projektowania oddziaływań arteterapeutycznych	lab	45	3
Terapia tańcem i ruchem	lab	30	3
Plastyczne i techniczne środki wyrazu scenicznego	lab	15	1
Razem:		615	45

Moduły zajęć do wyboru – specjalność 2 – sztuki wizualne			
Nazwa modułu zajęć	Forma(y) zajęć	Łączna liczna godzin	Liczba punktów ECTS
Podstawy rysunku	lab	45	3
Struktury i kompozycje wizualne	lab	15	1
Podstawy technik graficznych	lab	45	2
Podstawy malarstwa	lab	45	2
Warsztat form przestrzennych	lab	45	2
Fotografia i obrazy cyfrowe	lab	45	2
Warsztaty twórcze I	lab	45	3
Wybrane zagadnienia sztuki współczesnej	lab	30	2
Warsztaty twórcze II	lab	45	2
Podstawy działań interdyscyplinarnych	lab	30	2
Pracownia projektów dyplomowych w zakresie terapii przez sztuki wizualne I	lab	45	5
Przetwarzanie obrazów cyfrowych/witraż	lab	45	5
Podstawy komiksu	lab	15	2
Wydarzenie, dzieło, artysta	lab	15	2
Pracownia projektów dyplomowych w zakresie terapii przez sztuki wizualne II	lab	45	5
Warsztat projektowania działań arteterapeutycznych	lab	60	5
Razem:		615	45

Moduły zajęć do wyboru			
Nazwa modułu zajęć	Forma(y) zajęć	Łączna liczna godzin	Liczba punktów ECTS
Lektorat języka obcego 1	ćw	30	2
Lektorat języka obcego 2	ćw	30	2
Lektorat języka obcego 3	ćw	30	2
Lektorat języka obcego 4	ćw	30	3
Seminarium 1,2	sem	30	6
Razem:		120	15

Program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym

niż 30% liczby punktów ECTS.

- 1.3 Zajęcia lub grupy zajęć – wraz z przypisaniem do każdego modułu efektów uczenia się oraz treści programowych, form i metod kształcenia, zapewniających osiągnięcie tych efektów, a także liczby punktów ECTS (*sylabusy*);

Sylabusy przedmiotów opublikowane zostały w systemie SulabUZ - <https://webapps.uz.zgora.pl/syl/index.php?/main/studyPlan/58887>

- 1.4 Sposoby weryfikacji i oceny osiągania przez studenta zakładanych efektów uczenia się;

Ogólne zasady zaliczenia przedmiotu i semestru zawarte są w Regulaminie studiów Uniwersytetu Zielonogórskiego. Zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągania efektów uczenia się obowiązujące na wnioskowanym kierunku opisane są szczegółowo w sylabusach przedmiotów (tj., egzaminów pisemnych w formie zadań otwartych lub zamkniętych lub egzaminów ustnych, a także w oparciu o analizę opracowanych konspektów i obserwację ich praktycznej realizacji, bezpośredniej obserwacji studenta albo uczestnika studiów podyplomowych w czasie wykonywania działań właściwych dla danego zadania zawodowego (dydaktycznego, wychowawczego i opiekuńczego) wynikającego z roli nauczyciela). Efekty uczenia się przypisane praktykom weryfikowane są przez Opiekunów poszczególnych praktyk na kierunku (pedagogicznej ciągłej, arteterapeutycznej ciągłej, śródrocznej, w instytucjach kultury i asystenckiej) oraz koordynatora odpowiedzialnego za realizację praktyk na kierunku, na podstawie wpisów w dzienniku praktyk potwierdzonych przez Opiekuna praktyk w danej placówce oraz opinii o przebiegu praktyki. Cykl kształcenia kończy się przygotowaniem pracy licencjackiej i egzaminem dyplomowym (adekwatnie do wybranej specjalności modułu zajęć – teatr, drama lub sztuki wizualne).

- 1.5 Plan studiów uwzględniający moduły zajęć;

Załącznik nr 1

- 1.6 Wymiar, zasady i forma odbywania praktyk zawodowych (praktyki dla kierunku o profilu praktycznym I stopnia i jednolitych studiów magisterskich wynoszą 6 miesięcy, natomiast II stopnia 3 miesiące. Dla kierunków o profilu ogólnoakademickim, jeżeli program studiów przewiduje praktyki).

Główne założenia realizacji praktyk:

- a) Praktyka pedagogiczna i arteterapeutyczna ciągła: poznanie organizacji pracy różnych instytucji, placówek (w tym edukacyjnych), stowarzyszeń, fundacji. zajmujących się kształceniem, opieką, wspieraniem czy leczeniem osób z problemami, w ich kontekstach środowiskowych; nabycie umiejętności:
- planowania, prowadzenia i dokumentowania zajęć,
  - prowadzenia obserwacji zajęć i jej dokumentowania,
  - analizy pracy osób zatrudnionych w placówkach (w tym edukacyjnych), instytucjach, stowarzyszeniach i fundacjach podczas wspólnego omawiania praktyk przez opiekunów praktyk i studentów,
  - analizowania i wstępnego zaprojektowania działań w przyszłej własnej,
  - pracy arteterapeutycznej w odniesieniu do zaobserwowanych problemów indywidualnych osób potrzebujących wsparcia, leczenia, opieki.
- b) Praktyka arteterapeutyczna śródroczna: rozwinięcie umiejętności studenta w zakresie wykorzystania różnych dziedzin sztuki w praktyce terapeutycznej i projektowania etapów pracy twórczej; zwiększenie świadomości studenta w zakresie roli i znaczenia sztuki w obszarze działań terapeutycznych; zwiększenie wrażliwości studenta na potrzeby osób wymagających wsparcia opieki, terapii; zwiększenie umiejętności studenta w zakresie nawiązywania i utrzymywania kontaktu z osobami wymagającymi wsparcia; doskonalenie komunikacji interpersonalnej; próby zastosowania alternatywnych form komunikacji przez sztukę z podopiecznymi instytucji/placówek, w których odbędzie się praktyka; umiejętność praktycznego zastosowania wiedzy w zakresie diagnozy zaburzeń, specjalnych potrzeb i dysfunkcji osób wymagających wsparcia.
- c) Praktyka asystencka: rozwój kompetencji studentów w zakresie prowadzenia terapii przez sztukę; zdobycie umiejętności integrowania działań ekspresyjnych i percepcyjnych podmiotu terapii, przy zastosowaniu wiedzy z zakresu pedagogiki, psychologii, psychoterapii oraz nauk o sztuce w procesie profilaktyki i terapii zaburzeń rozwoju człowieka; przygotowanie studentów do organizacji i realizacji zajęć arteterapeutycznych z dziećmi, młodzieżą i dorosłymi przejawiającymi różnorodne dysfunkcje psychofizyczne i społeczne

Warunkiem zaliczenia praktyk jest, obok wymagań określanych w programie studiów, prowadzenie przez studenta dziennika praktyk, zawierającego opis przebiegu każdego dnia praktyk. W ostatnim dniu praktyki opiekun praktyki w podmiocie prowadzącym praktykę, zwanym dalej także placówką, jest zobowiązany dokonać oceny przebiegu praktyki oraz wydać studentowi imienne opinie o jego pracy (na odpowiednich przedstawionych przez studenta drukach). Opinia musi zawierać ilość godzin zrealizowanych w ramach praktyk. Student zobowiązany jest do dostarczenia podpisanych przez opiekuna dokumentów wymaganych przez uczelnię. Powyższe dokumenty student przekazuje koordynatorowi praktyk w ustalonym terminie celem uzyskania zaliczenia.

Warunkiem rozpoczęcia praktyk jest wyrażenie zgody przez kierownictwo odpowiedniego podmiotu na odbycie praktyki przez studenta w uzgodnionym zakresie i terminie, a także podpisanie między Uczelnią a tym podmiotem porozumienia w sprawie praktyk.

Miejsce odbywania praktyk powinno być zgodne z efektami kształcenia i programem studiów Arteterapia i wybrane w taki sposób, aby student miał możliwość zapoznać się z praktycznym zastosowaniem wiedzy zdobytej w trakcie cyklu kształcenia, nauczył się stosować i integrować wiedzę na temat prawidłowego i zaburzonego funkcjonowania człowieka/grupy, wykorzystał wiedzę teoretyczną do projektowania, przeprowadzania działań arteterapeutycznych (ekspertyz, diagnoz, etc.).

Praktyki zawodowe powinny służyć także nabyciu przez studenta samoświadomości zawodowej w zakresie własnych możliwości i ograniczeń oraz umożliwić studentowi pierwsze skonfrontowanie się z wymaganiami rynku pracy i realiami środowiska pracy.

Kierownictwo placówki, w której odbywa się praktyka prosi się o:

- wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za przebieg praktyki. Osoba ta sprawuje ciągły nadzór merytoryczny nad zadaniami realizowanymi przez studenta,
- opracowanie szczegółowego planu zadań (harmonogramu). Ważne jest, by praktykant mógł zapoznać się z całością (lub przynajmniej większością) funkcji, które realizuje dana instytucja.

Przełożonymi studenta w czasie realizacji praktyki są: a. kierownictwo instytucji, b. bezpośredni opiekun praktykanta wyznaczony przez kierownictwo.

W ciągu pierwszych dni praktyki student uczestniczy w zajęciach prowadzonych przez opiekuna oraz przygotowuje konspekty do zajęć stosownie do rodzaju praktyki i specyfiki placówki. Konspekty konsultuje z koordynatorem praktyki i z opiekunem. Następnie przy wsparciu opiekuna przeprowadza zajęcia lub podejmuje inne działania związane z pracą arteterapeuty. Zajęcia te są dostosowane do specyfiki pracy placówki, ale przede wszystkim zawierają elementy metodyki pracy arteterapeutycznej.

W trakcie praktyk student zobowiązany jest do przestrzegania zasad etyki zawodowej w zakresie badań, diagnostyki i pomagania oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP).

Wymiar praktyk				
<i>Lp.</i>	<i>Przedmiot</i>	<i>Semestr</i>	<i>ECTS</i>	<i>Wymiar godzin</i>
1.	Praktyka pedagogiczna ciągła I	IV	4	100
2.	Praktyka pedagogiczna ciągła II	V	2	50
3.	Praktyka arteterapeutyczna ciągła I	V	4	100
4.	Praktyka arteterapeutyczna ciągła II	VI	2	50
5.	Praktyka arteterapeutyczna śródroczna I	IV	1	30
6.	Praktyka arteterapeutyczna śródroczna II	V	1	30
7.	Praktyka arteterapeutyczna śródroczna III	VI	2	30
8.	Praktyka arteterapeutyczna w instytucjach kultury I	III	1	30
9.	Praktyka arteterapeut. w instytucjach kultury II	IV	2	30
10.	Praktyka asystencka	VI	5	60

Szczegółowe cele praktyki:

- poznanie warunków i specyfiki pracy w instytucjach edukacyjnych, kultury, wsparcia i opieki, placówkach leczenia uzależnień, stowarzyszeniach i fundacjach
- poznanie środowiska zawodowego,
- poznanie oczekiwań pracodawców względem przyszłych arteterapeutów w zakresie wiedzy, umiejętności i postaw niezbędnych w wykonywaniu zadań zawodowych
- poszerzenie wiedzy zdobytej w czasie studiów;
- pogłębienie i poszerzenie umiejętności zdobytych przez studenta w czasie studiów i nabycie nowych umiejętności poprzez praktyczne rozwiązywanie rzeczywistych zadań zawodowych, problemów przyszłych wychowanków/pacjentów/klientów w ich kontekstach środowiskowych;
- nabycie umiejętności, kompetencji i zachowań niezbędnych w środowisku pracy (praca w zespole, adekwatny stosunek do pracy i współpracowników z którymi praca jest wykonywana;

- zapoznanie studentów z organizacją i funkcjonowaniem instytucji oraz jego komórek związanych z realizacją zadań bezpośrednio powiązanych z kierunkiem i specjalnością studiów;
- zapoznanie studentów z wyposażeniem technicznym, technologicznym i informatycznym, infrastrukturą instytucji i placówek, w których będzie realizowana praktyka;
- poznanie zasad etyki zawodowej z możliwością wdrożenia jej do działań arteterapeutycznych.

Studenci mają możliwość samodzielnego wyboru miejsca praktyki, z zastrzeżeniem, że musi się ona odbywać w instytucjach o profilu i działalności zbieżnym z kierunkiem studiów. Praktyka odbywa się w wybranej przez studenta i zaakceptowanej przez koordynatora praktyk instytucji/placówce.